

УДК 796: 346.6

Ю. В. Санюк – студентка IV курсу юридичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки;
В. І. Санюк – старший викладач кафедри спортивно-масової та туристичної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки

Правові аспекти фінансування фізичної культури та спорту

Роботу виконано на кафедрі спортивно-масової та туристичної роботи ВНУ ім. Лесі Українки

У статті досліджено основні напрями фінансування фізичної культури в Україні та встановлення пріоритетів матеріально-технічного забезпечення спортивної діяльності.

Ключові слова: фізична культура, фінансування, бюджет, інвестиції, державні програми.

Санюк Ю. В., Санюк В. І. Юридические аспекты финансирования физической культуры и спорта.

Статья посвящена определению основных направлений финансирования физической культуры в Украине и учреждении приоритетов материально-технического обеспечения спортивной деятельности.

Ключевые слова: физическая культура, финансирование, бюджет, инвестиция, государственные программы.

Saniuk Yu. V., Saniuk V. I. Yuredicheskie Aspects of Financing of Physical Culture and Sport. The article is devoted determination of basic directions of financing of physical culture in Ukraine and establishment of priorities of logistical support of sporting activity.

Key words: physical culture, financing, budget, infestations, states programs.

Постановка наукової проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Одним із пріоритетних завдань держави є сприяння розвитку всіх напрямів фізичної культури. Основу вдосконалення спорту та вищих спортивних досягнень складає система централізованої підготовки спортсменів, яка поступово наповнюється сучасними формами й технологіями у всіх її складниках. Із цією метою здійснюється активна співпраця з відповідними суб'єктами громадського та приватного секторів сфери фізичної культури та спорту, надання їм матеріальної підтримки для забезпечення ефективної навчально-тренувальної й змагальної діяльності [1].

Зі зміцненням здоров'я громадян країни тісно пов'язане фізичне виховання дітей, підлітків, дорослого населення. Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної й трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами та зміцнення миру. Спорт – це органічна частина фізичної культури, особлива сфера виявлення й порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності. Соціальна цінність спорту визначається його дієвим стимулюючим впливом на поширення фізичної культури серед різних верств населення.

Проте вказані цінності спортивної та фізичної діяльності повною мірою можуть проявитися лише за наявності достатнього фінансування з боку держави. Тому **метою** цього дослідження є визначення основних способів і напрямів фінансування, а також раціонального використання коштів.

Методи та організація досліджень. Для вирішення поставлених завдань ми використовували методи отримання ретроспективної інформації, теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури.

Результати досліджень та їх обговорення. Матеріальна підтримка передбачається державним бюджетом. За рахунок коштів державного бюджету фінансуються:

а) державні програми підготовки резерву та складу національних команд і забезпечення їх участі у змаганнях державного й міжнародного значення;

б) державні програми з інвалідного спорту та реабілітації;

в) державні програми фізкультурно-спортивної спрямованості [2; 3].

За рахунок коштів місцевих бюджетів фінансуються видатки державних програм розвитку фізичної культури й спорту: утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх типів (крім шкіл Автономної Республіки Крим, республіканського та обласного значення), заходи з фізичної культури та спорту й фінансова підтримка організацій фізкультурно-спортивної спрямованості та спортивних споруд місцевого значення.

Обласні бюджети й бюджет АРК беруть участь у фінансуванні державних програм з інвалідного спорту та реабілітації, а також забезпечують навчально-тренувальну роботу дитячо-юнацьких спортивних шкіл (усіх типів республіканського Автономної Республіки Крим й обласного значення) та проводять заходи з фізичної культури й спорту.

Пріоритетом матеріально-технічного забезпечення є формування розгалуженої мережі сучасних спортивних споруд з урахуванням запитів різних соціальних, професійних груп населення, їх інтересів і рівня спортивної підготовленості.

Для цього необхідно вдосконалити відповідні соціальні й будівельні стандарти та нормативи, які мають відповідати вимогам міжнародних спортивних організацій, створити систему моніторингу їх дотримання, особливу увагу звернувши на охорону довкілля. За рахунок модернізації відповідного сектору промисловості, потрібно наповнити внутрішній ринок конкурентоспроможною вітчизняною продукцією спортивного призначення. Держава має створити привабливі економічні умови для залучення приватних інвестицій у розвиток матеріально-технічної бази сфери фізичної культури й спорту.

Державне управління сферою фізичної культури та спорту забезпечує розв'язання таких питань, як визначення стратегічних напрямів розвитку фізичної культури й спорту в країні, підготовка та виконання відповідних державних програм і заходів, створення сприятливих умов для функціонування фізкультурно-спортивних організацій усіх форм власності, які мають пройти інвентаризацію та бути занесені до відповідного державного реєстру. Необхідно посилити процеси демократизації й децентралізації державного управління. Визначити чіткі межі повноважень і відповідальності суб'єктів відповідного сектору сфери фізичної культури та спорту.

Місцеві органи виконавчої влади й органи місцевого самоврядування основну увагу приділяють реалізації державної політики у сфері фізичної культури та спорту з урахуванням територіальних, соціальних й інших особливостей, зміцненню матеріально-технічної бази розвитку фізичної культури та спорту, впровадженню передових технологій, забезпеченню функціонування суб'єктів державного сектору цієї сфери й створенню сприятливих умов для відповідних суб'єктів громадського та приватного секторів, які безпосередньо організують і проводять фізкультурно-спортивну діяльність.

Функціонування громадського сектору сфери фізичної культури та спорту є проявом реальних потреб громадян у фізкультурно-спортивній діяльності та їх самодіяльної ініціативи. Діяльність різноманітних товариств, спортивних федерацій і інших громадських організацій спортивного спрямування забезпечує формування й реалізацію відповідних мотивацій та інтересів громадян, захист їх прав у сфері фізичної культури та спорту. Органи виконавчої влади на договірних засадах узаємодіють із суб'єктами громадського сектору сфери фізичної культури й спорту. Розвиток приватного сектору сфери фізичної культури та спорту спрямовується на підвищення якості й розширення обсягу фізкультурно-спортивних послуг. Держава через механізм правового регулювання сприяє функціонуванню суб'єктів приватного сектору сфери фізичної культури та спорту й забезпечує захист інтересів споживачів фізкультурно-спортивних послуг.

Організаційною основою розвитку фізичної культури і спорту в Україні повинна стати розгалужена мережа спортивних клубів та центрів різних форм власності й спрямованості – оздоровчих, за спортивними інтересами, з окремих видів спорту тощо. Держава вживає заходів щодо створення належних умов для функціонування таких клубів і центрів у навчальних закладах, на підприємствах, в установах та організаціях, за місцем проживання й масового відпочинку населення. Економічна діяльність у сфері фізичної культури та спорту спрямовується на задоволення зростаючих потреб населення України у фізкультурно-спортивних послугах високої якості та сприятиме зростанню ділової активності суб'єктів усіх секторів цієї сфери, гармонізації їх економічних відносин з іншими суб'єктами господарювання.

Майно суб'єктів господарювання у сфері фізичної культури і спорту формується за рахунок різноманітних джерел: грошові та майнові внески засновників; доходи, одержані від надання фізкультурно-спортивних послуг та від здійснення інших видів господарської діяльності; доходи від цінних паперів; кредити банків та інших кредиторів; кошти державного й місцевих бюджетів; гранти, кошти громадських і благодійних організацій. Загальні обсяги видатків державного й місцевих бюджетів на фізичну культуру та спорт поступово повинні наблизитися в Україні до рівня середніх показників у європейських державах і мають спрямовуватися передусім на забезпечення фізичного виховання на сучасному рівні в державних та комунальних навчальних закладах, фінансування ефективної діяльності спортивних шкіл, інших суб'єктів державного сектору сфери фізичної культури й спорту, підготовку за державним замовленням фахівців у вищих навчальних закладах за напрямом “Фізична культура і спорт” та підвищення їх кваліфікації, проведення фундаментальних і прикладних наукових

досліджень із проблем фізичного виховання та спорту, створення мережі сучасних спортивних споруд, модернізацію баз олімпійської й параолімпійської підготовки відповідно до міжнародних стандартів, забезпечення підготовки та участі збірних команд України в Олімпійських, Параолімпійських іграх й інших міжнародних змаганнях, фінансування державного замовлення на виготовлення та трансляцію телевізійних і радіопрограм з оздоровчої й спортивної тематики, надання на конкурсних умовах фінансової допомоги суб'єктам сфери фізичної культури та спорту для проведення спортивних заходів і реалізації відповідних програм та проєктів, здійснення адресних компенсацій спортивним спорудам за безкоштовне використання їх певними групами населення[4].

Висновки. З урахуванням світової практики суб'єктам господарської діяльності у сфері фізичної культури та спорту в Україні повинні надаватися інвестиційні, податкові, митні й інші переваги [5]. Із метою захисту прав споживачів фізкультурно-спортивних послуг держава використовує відповідні механізми ліцензування, сертифікації та стандартизації. Широкого впровадження повинні набути державні спортивні лотереї, кошти від яких мають використовуватися виключно на розвиток фізичної культури й спорту. Економічна діяльність учасників професіонального спорту повинна здійснюватися згідно з вимогами, що визначаються міжнародними спортивними організаціями та не суперечать чинному законодавству України.

Перспективним в цьому напрямі є дослідження практичних аспектів фінансування фізичної культури та спорту.

Література

1. Закон України. Про фізичну культуру і спорт // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 18. – С. 80.
2. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 37–38. – С. 189.
3. Закон України. Про державний бюджет України на 2007 рік // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 10–11. – С. 96.
4. Закон України. Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 43. – С. 370.
5. Шевченко А. Гражданско-правовые аспекты договорных обязательств спорта / А. Шевченко // Теория и практика физической культуры и спорта. – 2002. – № 8. – С. 12.

Адреса для листування:
43026, Луцьк, вул. Кравчука, 36.
Тел. 8 (0332) 73-72-60.

Статтю подано до редколегії
30.09.2009 р.